

Přátelství a přátelé

Samuel Johnson (1709–1784) (aspoň podle *Boswell's Life of Dr. Johnson*) doporučoval, abychom se seznamovali vždy s novými přáteli, abychom se nakonec neocitli sami. „If a man does not make new acquaintances as he advances through life, he will soon find himself alone.“ A doplnil to ještě: „A man, Sir, should keep his friendship in a constant repair.“ Tyto výroky dost věrně charakterizují jakýsi lehce pesimistický pohled na přátelství. Život bez přátel je chudý a smutný život. Trvalé přátelství je však možné jen velmi vzácně, totiž jen tehdy, když se přátelé ubírají svými životními cestami společně nebo aspoň paralelně. Každý se totiž v průběhu života mění; čím méně se přátelé mění, tím snáze udržují své přátelství při životě. Tam, kde dochází na jedné straně nikoli k nahodilým změnám podle okolností, ale ke skutečnému vývoji, je takový paralelní vývoj už dvou přátel takřka zázrakem; jeho podmínkou je mimořádná loajalita toho, kdo se vyvíjí pomaleji a méně svébytně, vůči tomu, kdo se vyvíjí mocněji a zásadněji, takže toho „vůdčího“ následuje a jakoby „dohání“. Mám proto dojem, že takové přátelství může opravdu trvat dlouho, ano, po celý život, ale předpokladem je na jedné straně neumdlévající opravdovost jednoho a nenáročivost druhého. Skutečně rovnocenní přátelé v sobě udržují jakousi soutěživost, přinejmenším jeden z nich. To pak po čase vede obvykle k jistému odcizení a někdy i rozchodu. Bylo by asi nenáležité to nějak odsuzovat; je to něco, co s sebou přináší sám život. Velké a trvajících přátelství je stejně vzácné jako velká a trvalá láska. (Ostatně čím se liší velká láska od velkého přátelství, když odečteme sexualitu?)

(Písek, 070701-1.)